

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
3 juli 2023 (mondelinge uitspraak 27 juni 2023)

Zitting: 27 juni 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling vindt via beeld- en geluidsverbinding plaats.

Klachtnummer: KC 2023 – 039

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:
Klager is het niet eens met de gedwongen opname en de verplichte medicatie in de vorm van een depot.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 19 juni 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 19 juni 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 19 juni 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 27 juni 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 22 juni 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 27 juni 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De verpleegkundig specialist heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van de depotmedicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is op ... geboren. Hij heeft een voor zover bekend blanco psychiatrische voorgeschiedenis. Klager is op 16 april 2023 met een crisismaatregel opgenomen in verband met een psychotische decompensatie. Er is op het moment van opname sprake van uitputting, ernstige verwaarlozing, acute maatschappelijke teloorgang, overlast voor anderen en bedreiging van anderen. Door zijn gedrag roept hij ook de agressie van anderen over zich af, terwijl hij vanwege de dreiging met geweld naar anderen mogelijk ook fysieke schade aan anderen berokkent.

Op 15 mei 2023 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, een zorgmachtiging verleend tot en met 15 november 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie, alsmede het opnemen in een accommodatie, zijn toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 15 mei 2023 en op 16 juni 2023 onderzocht en op 15 mei 2023 en 16 juni 2023 is de voorgenomen beslissingen met hem besproken.

Op 15 mei 2023 en op 16 juni 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 15 mei 2023 en op 16 juni 2023 worden de beslissingsbrieven aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brieven van 15 mei 2023 en van 16 juni 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke stelt dat het belangrijk is dat klager wordt opgenomen om hem goed te kunnen behandelen en voor de veiligheid van hem en zijn omgeving. De aangeklaagde stelt dat klager zelf geen noodzaak ziet van de anti psychotische medicatie en deze niet betrouwbaar inneemt als tabletten en klager een depot zal krijgen om hem zo stabiel en effectief mogelijk in te stellen op medicijnen en de psychotische klachten te verminderen.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat het goed gaat. Klager slaapt goed, eet en drinkt goed en is veel buiten. Hij zegt voorlopig te wachten met een bezoek aan de kerk in ..., dit was de laatste keer te heftig. Om weer op de motor te mogen rijden moet klager eerst door het CBR gekeurd worden door een psychiater en een oogarts.

Gevraagd naar de situatie voorafgaand aan de opname antwoordt klager dat een vriend van hem is overleden en dat er in de nacht vrienden bij hem aan de deur waren, waarna er dreiging en overlast ontstond in de buurt. Klager zegt dat hij in de war was. Hij had gewoon thuis moeten blijven. Klager zegt dat hij een jointje had gerookt. Op de vraag of klager nog in de war is, antwoordt hij dat dit niet zo is en dat hij zich weer de oude voelt. Klager vertelt dat hij in 2016 is aangemeld bij de ... kliniek in verband met een blow verslaving.

Gevraagd naar een depot antwoordt klager dat hij hierover goed heeft nagedacht, maar dat hij zelf thuis beter met de huisarts en de apotheek zijn medicatie kan regelen. Hij zegt absoluut medicatietrouw te zijn en heel graag naar huis wil om nooit meer in de kliniek terug te komen.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. S. dat klager als de dood is om terug te moeten naar de kliniek. Zijn vrijheid is hem heilig. Dhr. S. zegt zelf te hebben geconstateerd dat het met klager op de medium care afdeling niet goed ging en vindt een depot als extra beveiliging aannemelijk. Hij zou als hij klager was eieren voor zijn geld kiezen en het depot accepteren als extra garantie tegen terugval.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt klager dat hij zich aan de regels houdt en trouw de medicatie zal blijven innemen. Op grond van zijn geloofsovertuiging wil hij geen injectie. Hij mag geen bloed doneren en is als de dood voor een injectie.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat het de eerste keer is dat klager is ontregeld. Zij is van mening dat klager een kans moet krijgen om thuis eenmaal te proberen de pillen zelf te nemen. Klager gaat akkoord met inname onder toezicht. Hij heeft religieuze bezwaren tegen injecties. De pvp zegt dat het belangrijk is om te kijken hoe het nu met klager gaat.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de opname tegen het einde loopt. Klager mag morgen met ontslag. Er moest nog vervolgzorg worden georganiseerd, maar klager doet het goed en er zijn afspraken met hem te maken. Op de vraag van de voorzitter of de klacht over de opname ingetrokken kan worden antwoordt klager dat hij akkoord is met het intrekken van deze klacht.

Gevraagd naar de toediening van de medicatie in de vorm van een depot antwoordt aangeklaagde dat klager snel ontregeld raakt als de medicatie niet wordt ingenomen. Klager neemt in de context van de gesloten afdeling zijn orale medicatie in. De verwachting van aangeklaagde is dat het klager, zodra hij thuis is, niet goed meer lukt om zijn medicatie in te blijven nemen. Dit is wel een vereiste (zie zorgmachtiging). In het recente verleden deed zich een vergelijkbaar voorval voor toen hij naar de medium care afdeling werd overgeplaatst waarna hij snel ontregelde.

Er is beperkt sprake van therapietrouw. Klager neemt zijn medicatie in omdat het van de hulpverlening moet en niet omdat er inzicht is dat hij zonder medicatie zal ontregelen. Om een ontregeling te voorkomen waardoor hij opnieuw opgenomen moet worden vindt aangeklaagde

depotmedicatie noodzakelijk alvorens klager met ontslag kan. Hij stelt dat hij het uit ervaring met klager niet verantwoord vindt om klager geen depot te geven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat het juist is dat klager voor de eerste keer een psychose heeft, maar dat het FACT-team niet kan waarborgen dat klager onder toezicht de medicatie in de thuissituatie inneemt.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 15 mei 2023 afgegeven zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 15 mei 2023 en 16 juni 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 15 mei 2023 en 16 juni 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 15 mei 2023 en op 16 juni 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft op 15 mei 2023 en op 16 juni 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 15 mei 2023 en op 16 juni 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 15 mei 2023 en 16 juni 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de

beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus voldoende aannemelijk is gemaakt dat, zonder het toedienen van (depot)medicatie, een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie constateert op de hoorzitting dat de opname van klager tegen het einde loopt. Klager mag morgen met ontslag. Klager doet het goed en er zijn afspraken met hem te maken. Op de vraag van de voorzitter of de klacht over de opname ingetrokken kan worden antwoordt klager dat hij akkoord is met het intrekken van deze klacht. Hierop verklaart de voorzitter de klacht over de opname als ingetrokken.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg in de vorm van depotmedicatie leidt tot ernstig nadeel. De verwachting van aangeklaagde is dat het klager, zodra hij thuis is, niet goed meer lukt om zijn medicatie in te blijven nemen. Dit is wel een vereiste (zie zorgmachtiging). In het recente verleden deed zich een vergelijkbaar voorval voor toen hij naar de medium care afdeling werd overgeplaatst waarna hij snel ontregelde. Er is beperkt sprake van therapietrouw. Om een ontregeling te voorkomen waardoor klager opnieuw opgenomen moet worden is de commissie van oordeel dat depotmedicatie noodzakelijk is.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van (depot) medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de toediening van depotmedicatie als vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegron**d.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht met betrekking tot de depotmedicatie: **ongegron**d

De commissie verklaart de klacht over de opname: **ingetrokken**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Dhr. dr. D.P. Ravelli, psychiater,
Dhr. drs. G.A. van Herk, algemeen lid

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.